

Nr 47.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896), m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 30 mars 1951 dagtecknad proposition, nr 203, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896);

2) lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 50 § samma lag;

3) förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 och 3 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt

4) lag angående ändring i lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm.

Propositionen har hänvisats, såvitt angår förslaget till lag angående ändring i lagen den 15 juni 1935 (nr 337) om kommunalstyrelse i Stockholm, till konstitutionsutskottet och i övrigt till bevillningsutskottet.

Rörande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här nämnas följande.

För vinnande av ett bättre uppbördsresultat i fråga om den preliminära skatten föreslås i propositionen, att ränta efter 6 procent skall uttagas å kvarstående skatt, om denna uppgår till minst en femtedel av den slutliga skatten eller överstiger 10.000 kronor. Röntan skall dock endast utgå å den del av den kvarstående skatten, avrundad till närmast lägre hundratal kronor, som överstiger 1.000 kronor. Om den erlagda preliminära skatten överstiger den slutliga skatten, skall den skattskyldige under motsvarande förutsättningar gottgöras ränta efter 3 procent å det överskjutande beloppet.

Vidare föreslås, att vid taxering extra avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga — som för närvarande endast kan komma i fråga vid långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom och andra liknande situationer — skall

kunna medgivas även av den anledningen, att på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvårdad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet inkomsten, minskad med därå belöande skatt, understiger existensminimum. Maximigränsen för extra avdraget föreslås höjd från 2.000 kronor till 3.000 kronor. Nedsättning av löneavdrag för skatt föreslås i princip få ske endast i den mån extra avdrag kan beviljas vid taxeringen.

Normalbelopp för existensminimum inom olika orter föreslås skola fastställas av centrala uppbördsnämnden.

Propositionen innehåller därjämte förslag till ändringar i uppbördsförordningen, påkallade av ändringarna i det kommunala ortsavdragssystemet.

Ovannämnda under 1)—3) upptagna författningsförslag äro av följande lydelse.

1) Förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen den 31 december 1945 (nr 896).

Härigenom förordnas, att 4 § 1 och 2 mom., 5 §, 15 §, 29 §, 48 § 2 mom., 49 §, 51 §, 53 § 1 mom., 54 § 2 mom., 89 § 4 mom., 90 §, 107 § och anvisningarna till 53 § uppbördsförordningen den 31 december 1945¹ skola er-hålla ändrad lydelse på sätt nedan angives, att till 34 § nämnda förordning skall fogas ett nytt moment, betecknat 3 mom., av den lydelse i det följande angives, samt att till 48 och 107 §§ skola fogas anvisningar av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse:

4 §.

1 m o m. Preliminär A-skatt —
— — sådana tabeller.

Skattetabellerna skola — — —
förutsättningar nämligen

att inkomsten samt *civilstånd*
och barnantal äro oförändrade un-
der inkomståret,

att den — — — angivna utskyl-
derna.

Tabellerna skola, *utom i fråga om*
pensionsavgifter, icke upptaga preli-
minär skatt för belopp, som motsva-
rar en till statlig eller kommunal in-
komstskatt taxerad inkomst, under-
stigande *sexhundra* kronor, eller en
beskattningsbar inkomst, understi-
gande *tio* kronor. Inkomstbelopp
och skattebelopp skola angivas i
helt antal kronor.

Föreslagen lydelse:

4 §.

1 m o m. Preliminär A-skatt —
— — sådana tabeller.

Skattetabellerna skola — — —
förutsättningar nämligen

att inkomsten samt *ortsavdraget*
äro oförändrade under inkomståret,

att den — — — angivna utskyl-
derna.

Tabellerna skola icke upptaga
preliminär skatt för belopp, som
motsvarar en till statlig eller kom-
munal inkomstskatt taxerad in-
komst, understigande *ettusentvå-*
hundra kronor, eller en beskatt-
ningsbar inkomst, understigande
tjugu kronor. Inkomstbelopp och
skattebelopp skola angivas i helt an-
tal kronor.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 och 2 mom., 49 § och 90 § se 1950:316 samt av 15 §, 53 § 1 mom. och anvisningarna till 53 § se 1947: 585.

Nuvarande lydelse:

2 m o m. I skattetabellerna skola i särskilda kolumner upptagas skattebelopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

1) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, utan barn;

2) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, med ett barn;

3)—9) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare, med två, tre etc. till och med åtta barn, därvid i tabellen för inkomsttagare med åtta barn upptagen preliminär skatt skall avse även inkomsttagare, som här avses, med flera än åtta barn;

10) inkomsttagare, som är ogift, utan barn;

11) inkomsttagare, som är ogift, med ett barn;

12)—18) inkomsttagare, som är ogift, med två, tre etc. till och med åtta barn, därvid i tabellen för inkomsttagare med åtta barn upptagen preliminär skatt skall avse även inkomsttagare, som här avses, med flera än åtta barn.

Gift, med maken sammanlevande kvinna med egen inkomst skall, därest jämväl maken har inkomst, hänföras till under 10) upptagen grupp av skattskyldiga.

Gift, med — — — manlig inkomsttagare.

Skattskyldig, som har husföreståndarinna hos sig anställd, skall, om han är ogift och har barn, lik-

Föreslagen lydelse:

2 m o m. I skattetabellerna skola i särskilda kolumner upptagas skattebelopp för följande grupper av skattskyldiga, nämligen

1) gift, med maken sammanlevande manlig inkomsttagare;

2) ogift inkomsttagare, som har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn, för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger (ogift inkomsttagare med barn);

3) annan ogift inkomsttagare än under 2) sägs (ogift inkomsttagare utan barn).

Gift, med maken sammanlevande kvinna med egen inkomst skall, därest jämväl maken har inkomst, hänföras till under 3) upptagen grupp av skattskyldiga.

Gift, med — — — manlig inkomsttagare.

Ogift skattskyldig, som har husföreståndarinna hos sig anställd, skall, om han har hemmavarande

Nuvarande lydelse:

ställas med gift manlig inkomsttagare.

Med ogift — — — eller hemskild.

Skattskyldig, som vid taxering till kommunal inkomstskatt är berättigad till ett halvt eller två halva familjeavdrag för barn, likställes med skattskyldig, som vid nämnda taxering äger åtnjuta ett helt dylikt avdrag, skattskyldig, som vid sådan taxering är berättigad till tre halva eller fyra halva avdrag, likställes med skattskyldig, som vid ifrågavarande taxering äger åtnjuta två hela familjeavdrag för barn, o. s. v.

5 §.

Vid beräkning — — — högre utdebitering.

Förhållandena den 1 november året näst före inkomståret äro, där icke i nästföljande stycke annorledes stadgas, avgörande för till vilken i 4 § 2 mom. omförmäld grupp av skattskyldiga vederbörande skall hänföras. Härvid skall iakttagas, att i nämnda författningsrum med barn avses *allena* skattskyldigs *hemmanvarande* eller *av honom helt eller delvis underhållna* barn, vilka vid nyssnämnda tidpunkt *icke* fyllt *sjutton* år och *ej heller kunna antagas komma att under inkomståret uppbära inkomst, uppgående till minst sexhundra kronor.*

Föreslagen lydelse:

barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, likställas med gift manlig inkomsttagare.

Under 2) omnämnd inkomsttagare, som icke har vårdnaden om barnet men som sammanlever med den, under vars vårdnad barnet står, skall hänföras till under 3) angiven grupp av skattskyldiga.

Med ogift — — — eller hemskild.

5 §.

Vid beräkning — — — högre utdebitering.

Förhållandena den 1 november året näst före inkomståret äro, där icke i nästföljande stycke annorledes stadgas, avgörande för till vilken i 4 § 2 mom. omförmäld grupp av skattskyldiga vederbörande skall hänföras. Härvid skall iakttagas, att i nämnda författningsrum med barn *icke* avses barn, som *före* nyssnämnda tidpunkt fyllt *femton* år.

Nuvarande lydelse:

Skall under inkomståret preliminär A-skatt enligt tabell börja utgå för skattskyldig, för vilken skatt icke tidigare sålunda beräknats, skall i fråga om skattskyldigs civilstånd det förhållande, som kan antagas komma att råda under större delen av inkomståret, samt *beträffande skattskyldigs barnantal* förhållandet vid den tidpunkt, då debetsedel jämlikt 42 § sista stycket översändes till skattskyldig, vara avgörande för till vilken i 4 § 2 mom. avsedd grupp av skattskyldiga vederbörande skall hänföras. *Hänsyn skall dock icke tagas till sådan ändring av barnantalet, som inträtt efter den 1 november under inkomståret.*

15 §.

Vid beräkning av preliminär B-skatt skola beskattningsbar inkomst och beskattningsbar förmögenhet fastställas i enlighet med bestämmelserna i förordningen om statlig inkomstskatt, kommunalskattelagen samt förordningen om statlig förmögenhetsskatt. Dock skall iakttagas, att vid bestämmande av beskattningsbar inkomst ortsavdrag beräknas med hänsyn dels till den ortsgrupp, vartill den kommun eller kommunedel hör där den skattskyldige mantalsskrives för inkomståret, *d e l s o c k*, där icke i andra

Föreslagen lydelse:

Skall under inkomståret preliminär A-skatt enligt tabell börja utgå för skattskyldig, för vilken skatt icke tidigare sålunda beräknats, skall i fråga om skattskyldigs civilstånd det förhållande, som kan antagas komma att råda under större delen av inkomståret, samt, *vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger*, förhållandet vid den tidpunkt, då debetsedel jämlikt 42 § sista stycket översändes till skattskyldig, vara avgörande för till vilken i 4 § 2 mom. avsedd grupp av skattskyldiga vederbörande skall hänföras. *Härvid skall iakttagas, att i sistnämnda författningsrum med barn icke avses barn, som före den 1 november året näst före inkomståret fyllt femton år eller som fötts efter den 1 november under inkomståret.*

15 §.

Vid beräkning av preliminär B-skatt skola beskattningsbar inkomst och beskattningsbar förmögenhet fastställas i enlighet med bestämmelserna i förordningen om statlig inkomstskatt, kommunalskattelagen samt förordningen om statlig förmögenhetsskatt. Dock skall iakttagas, att vid bestämmande av beskattningsbar inkomst ortsavdrag beräknas med hänsyn dels till den ortsgrupp, vartill den kommun eller kommunedel hör där den skattskyldige mantalsskrives för inkomståret, *d e l s o c k*, där icke i andra stycket

Nuvarande lydelse:

stycket annorlunda stadgas, till den skattskyldiges civilstånd och, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt, barnantal den 1 november året näst före inkomståret. Hänsyn skall dock härvid tagas allenast till den skattskyldiges hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållna barn, vilka vid nyssnämnda tidpunkt icke fyllt sjutton år och ej heller kunna antagas komma att under inkomståret uppbära inkomst, uppgående till minst sexhundra kronor.

Vid preliminär taxering, som sker under inkomståret, skall hänsyn tagas i fråga om skattskyldigs civilstånd till det förhållande, som kan antagas komma att råda under större delen av inkomståret, samt *beträffande skattskyldigs barnantal, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt*, till förhållandet vid den tidpunkt, då taxeringen verkställles. Hänsyn skall dock icke tagas till sådan ändring av barnantalet, som inträtt efter den 1 november under inkomståret.

Har skattskyldig vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret medgivits särskilt avdrag, enär hans skatteförmåga funnits vara väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka rätt till allmänt barnbidrag föreligger eller, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt, familjeavdrag är med-

Föreslagen lydelse:

annorlunda stadgas, till den skattskyldiges civilstånd den 1 november året näst före inkomståret samt, vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, till förhållandena vid nyssnämnda tidpunkt. Härvid skall iakttagas att med barn icke avses barn, som före nyssnämnda tidpunkt fyllt femton år.

Vid preliminär taxering, som sker under inkomståret, skall hänsyn tagas i fråga om skattskyldigs civilstånd till det förhållande, som kan antagas komma att råda under större delen av inkomståret, samt, vad angår frågan om den skattskyldige har hemmavarande eller av honom helt eller delvis underhållet barn för vilket rätt till allmänt barnbidrag föreligger, till förhållandet vid den tidpunkt, då taxeringen verkställles. Härvid skall iakttagas, att med barn icke avses barn, som före den 1 november året näst före inkomståret fyllt femton år eller som fötts efter den 1 november under inkomståret.

Har skattskyldig vid den årliga taxeringen året näst före inkomståret medgivits särskilt avdrag, enär hans skatteförmåga funnits hava varit väsentligen nedsatt av anledning varom i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen förmäles, och kan det hållas för visst att samma förhållande kommer att vara rådande även under inkomståret, bör vid bestämmande av beskattningsbar inkomst

Nuvarande lydelse:

givet, eller annan därmed jämförlig omständighet, och kan samma förhållande antagas vara rådande även under inkomståret, skall vid bestämmande av beskattningsbar inkomst hänsyn tagas jämväl till dylikt avdrag.

29 §.

I fråga om preliminär A-skatt skall endast angivas, vilken skattetablell och vilken kolumn i vederbörlig avdelning av tabellen som *med hänsyn till skattskyldigs civilstånd och barnantal skall tillämpas.*

34 §.

Föreslagen lydelse:

hänsyn tagas jämväl till dylikt avdrag.

29 §.

I fråga om preliminär A-skatt skall endast angivas, vilken skattetablell och vilken kolumn i vederbörlig avdelning av tabellen som *jämlikt 4 § 2 mom. och 5 § skola tillämpas.*

34 §.

3 m o m. *Överstiger i 1 mom. omförmäld slutlig skatt den skattskyldige gottskriven preliminär skatt med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med sex procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Har skattskyldig påförts utskiftningsskatt, ersättningskatt eller olycksfallsförsäkringsavgift, skall sådan skatt icke inräknas i den slutliga skatten vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå.*

Vad i denna förordning stadgas angående kvarstående skatt skall, där icke annat angives, äga motsvarande tillämpning beträffande i föregående stycke omförmäld ränta.

Nuvarande lydelse:

48 §.

2 m o m. Om det belopp, som skulle återstå sedan löneavdrag gjorts, understiger vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn *eller adoptivbarn, som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag*, äger den lokala skattemyndigheten efter ansökan av den skattskyldige förordna, att löneavdrag icke skall ske eller skall verkställas med mindre belopp än som skulle ske enligt bestämmelserna här ovan. *Har den skattskyldige även annan inkomst, skall vid prövning av frågan om löneavdragets storlek hänsyn tagas jämväl till denna inkomst.*

49 §.

Är utbetald lön icke av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag motsvarande för lönen utgående preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, skall genom löneavdraget innehållet belopp anses i första hand avse *kvarstående skatt.*

Föreslagen lydelse:

48 §.

2 m o m. Om det belopp, som skulle återstå sedan löneavdrag gjorts, *jämte den inkomst den skattskyldige i övrigt kan åtnjuta* understiger vad den skattskyldige kan anses behöva till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (*e x i s t e n s m i n i m u m*), äger den lokala skattemyndigheten efter ansökan av den skattskyldige förordna, att löneavdrag icke skall ske eller skall verkställas med mindre belopp än som skulle ske enligt bestämmelserna här ovan. *Nedsättning av löneavdrag för preliminär skatt må dock icke beviljas skattskyldig annat än vid nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvårdad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller i annat därmed jämförligt läge.*

Det belopp, som motsvarar den skattskyldiges existensminimum, skall beräknas med ledning dels av bestämmelserna i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och anvisningarna till nämnda paragraf om avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga vid existensminimum dels o c k av de normalbelopp för existensminimum, som fastställas jämlikt nämnda lagrum.

(Se vidare anvisningarna.)

49 §.

Är utbetald lön icke av den storlek, att därå kan verkställas löneavdrag motsvarande för lönen utgående preliminär skatt jämte den kvarstående skatt, som belöper å utbetalningstillfället, skall genom löneavdraget innehållet belopp anses i första hand avse *preliminär skatt.*

Nuvarande lydelse:

Kan vid — — — i stad.

Har genom — — — mycket innehållits.

51 §.

Efter utgången — — — återställa debetsedeln.

Då arbetstagare — — — sker kostnadsfritt.

Vid inbetalning skall vidare iakttagas, att *kvarstående* skatt skall gäldas i första hand.

53 §.

1 m o m. Jämkning av — — — under inkomståret

1) därest sådan ändring skett i *skattskyldigs* civilstånd eller *barnantal*, vartill hänsyn skall tagas vid taxering under året näst efter inkomståret;

2) därest skattskyldig eller — — — skatt; eller

3) därest skattskyldig visar eller myndigheten eljest erhåller kännedom om att den skattskyldiges skatteförmåga blivit väsentligen nedsatt till följd av *långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka rätt till allmänt barnbidrag föreligger eller, såvitt angår taxering till kommunal inkomstskatt, familjeavdrag är medgivet, eller annan därmed jämförlig omständighet.*

Föreslagen lydelse:

Kan vid — — — i stad.

Har genom — — — mycket innehållits.

51 §.

Efter utgången — — — återställa debetsedeln.

Då arbetstagare — — — sker kostnadsfritt.

Vid inbetalning skall vidare iakttagas, att *preliminär* skatt skall gäldas i första hand.

53 §.

1 m o m. Jämkning av — — — under inkomståret

1) därest *skattskyldig* har att utgöra *preliminär A-skatt* och enligt *underrättelse från länsbyrå för folkbokföringen* sådan ändring skett i *den skattskyldiges* civilstånd, vartill hänsyn skall tagas vid taxering under året näst efter inkomståret;

2) därest *skattskyldig* visar, att *ändring skett i förhållande, vartill hänsyn skall tagas vid bestämmande av ortsavdrag för honom vid den taxering, som skall verkställas under året näst efter inkomståret;*

3) därest skattskyldig eller — — — skatt; eller

4) därest skattskyldig visar eller myndigheten eljest erhåller kännedom om att den skattskyldiges skatteförmåga blivit väsentligen nedsatt av *anledning, varom i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen förmåles, dock att jämkning av skäl, som angivas i tredje stycket nämnda moment, icke skall ske om den skattskyldige har att utgöra preliminär A-skatt.*

Nuvarande lydelse:

Jämkningsen skall — — — slutliga skatt.

Där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, skall i fall varom under 2) eller 3) sägs jämkning av preliminär skatt icke äga rum, såvida icke ändringen i den preliminära skatten skulle uppgå till minst en femtedel av det förut beräknade skattebeloppet, dock minst tjugufem kronor.

Erhåller lokal — — — må erfordras.

Innan jämkning — — — är obehövt.

54 §.

2 m o m. Beslut om — — — ändrade skatten.

Sker jämkning i preliminär skatt, vilken beräknas enligt skattetabell, av anledning som i 53 § 1 mom. under 1) sägs, skall i beslutet angivas, vilken kolumn i tabellen som med hänsyn till det ändrade *civilståndet eller barnantalet* skall tillämpas vid skattens beräkning. Vidtages jämkning i nämnda preliminära skatt av annan anledning än nyss sagts, skall i beslutet därom angivas att den inkomst, varå skatten beräknas, skall nedsättas med visst belopp eller med viss del av inkomsten eller ock att skatt skall utgå med visst belopp vid varje avlöningstillfälle eller med viss procent av inkomsten.

Vid jämkning — — — skall utgöras.

89 §.

4 m o m. Häftar den, som enligt 1 eller 2 mom. är berättigad åter-

Föreslagen lydelse:

Jämkningsen skall — — — slutliga skatt.

Där icke särskilda omständigheter till annat föranleda, skall i fall varom under 3) sägs jämkning av preliminär skatt icke äga rum, såvida icke ändringen i den preliminära skatten skulle uppgå till minst en femtedel av det förut beräknade skattebeloppet, dock minst tjugufem kronor.

Erhåller lokal — — — må erfordras.

Innan jämkning — — — är obehövt.

54 §.

2 m o m. Beslut om — — — ändrade skatten.

Sker jämkning i preliminär skatt, vilken beräknas enligt skattetabell, av anledning som i 53 § 1 mom. under 1) eller 2) sägs, skall i beslutet angivas, vilken kolumn i tabellen som med hänsyn till det ändrade *ortsavdraget* skall tillämpas vid skattens beräkning. Vidtages jämkning i nämnda preliminära skatt av annan anledning än nyss sagts, skall i beslutet därom angivas att den inkomst, varå skatten beräknas, skall nedsättas med visst belopp eller med viss del av inkomsten eller ock att skatt skall utgå med visst belopp vid varje avlöningstillfälle eller med viss procent av inkomsten.

Vid jämkning — — — skall utgöras.

89 §.

4 m o m. Häftar den, som enligt 1 eller 2 mom. är berättigad åter-

Nuvarande lydelse:

bekomma erlagt skattebelopp, för restförd skatt, äger han utfå allenast vad som överstiger det oguldna beloppet jämte därå belöpande restavgift. Återstoden skall gottskrivas honom till gäldande av den oguldna skatten jämte restavgift och i förekommande fall tillställas annan länsstyrelse med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 3 mom.

90 §.

Envar, som jämlikt 89 § 2 mom. första stycket eller efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, äger vid återbekommande av för mycket erlagt belopp tillika erhålla ränta å det belopp, som utbetalas, efter fem procent för år.

Föreslagen lydelse:

bekomma erlagt skattebelopp *eller som är berättigad till ränta enligt 90 § 1 mom.*, för restförd skatt, äger han utfå allenast vad som överstiger det oguldna beloppet jämte därå belöpande restavgift. Återstoden skall gottskrivas honom till gäldande av den oguldna skatten jämte restavgift och i förekommande fall tillställas annan länsstyrelse med motsvarande tillämpning av bestämmelserna i 3 mom.

90 §.

1 m o m. *Överstiger erlagd preliminär skatt motsvarande slutliga skatt, oberäknat fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och annuiteter, varom i 1 § sägs, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, äger den skattskyldige erhålla ränta med tre procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor.*

2 m o m. Envar, som jämlikt 89 § 2 mom. första stycket eller efter besvär över taxering eller debitering vinner nedsättning i eller befrielse från honom påförd slutlig, kvarstående eller tillkommande skatt, äger vid återbekommande av för mycket erlagt belopp tillika erhålla ränta å det belopp, som utbetalas, efter fem procent för år. *Sådan ränta skall dock icke utgå vid återbetalning av räntebelopp, som erlagts enligt stadgandet i 34 § 3 mom.*

Nuvarande lydelse:

Vid beräkning — — — beloppet återbetalas.

107 §.

Den, som — — — av beslutet.

Föreslagen lydelse:

Vid beräkning — — — beloppet återbetalas.

107 §.

1 m o m. Den, som — — — av beslutet.

2 m o m. *Har skattskyldig enligt 34 § 3 mom. påförts ränta å kvarstående skatt och beror den kvarstående skatten av förhållande, varöver den skattskyldige icke skäligen kunnat råda, äger länsstyrelsen i det län, där räntan påförts, efter ansökan befria den skattskyldige från att helt eller delvis gälda sådan ränta.*

Ansökan, som i första stycket sägs, skall hava inkommit till länsstyrelsen före utgången av året näst efter taxeringsåret.

(Se vidare anvisningarna.)

Anvisningar

till 48 §.

Då befrielse från eller nedsättning av löneavdrag för preliminär A-s katt medgives på grund av existensminimum, har den lokala skattemyndigheten att dels med ledning av bestämmelserna i 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och anvisningarna till nämnda paragraf ävensom de normalbelopp för existensminimum, som fastställts jämlikt nämnda lagrum, angiva den skattskyldiges existensminimum, dels ock förordna efter vilka grunder löneavdrag skall verkställas. Beräknas den skattskyldiges inkomster understiga existensminimum kan förordnande meddelas antingen att löneavdrag över huvud taget icke skall verkställas eller att

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

löneavdrag icke skall verkställas, såvida icke inkomsten hos huvudarbetsgivaren överstiger visst angivet belopp. Kan det antagas, att inkomsterna överstiga existensminimum, bör förordnas, att vid varje avlöningstillfälle visst angivet belopp alltid skall förbehållas den skattskyldige, så att för löneavdrag får tagas i anspråk allenast vad av lönen överskjuter det förbehållna beloppet. Det belopp, som sålunda skall förbehållas den skattskyldige, bör som regel motsvara fastställt existensminimum minskat med de inkomster, den skattskyldige kan åtnjuta från annan än huvudarbetsgivaren. Det förbehållna beloppet kan dock ökas med belopp motsvarande dels sådana utgifter, som äro nödvändiga för förvärvande av den löneinkomst, varom fråga är, och som äro avdragsgilla vid taxering, t. ex. avgifter, som den skattskyldige har att erlägga för sådan pensionsförsäkring eller sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst, eller avgifter, som den skattskyldige i samband med tjänsten har att erlägga för egen eller efterlevandens pensionering annorledes än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet, dels o c k tillfälliga utgifter av ofrånkomlig natur, som den skattskyldige må hava att vidkännas och som icke kunna beaktas vid fastställande av existensminimibeloppet. I förekommande fall äger den lokala skattemyndigheten vidare — för att förhindra att den skattskyldige vid stigande inkomst skall nödgas avstå hela in-

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

komstökningen till skatt — förordna att om den skattskyldiges inkomst hos huvudarbetsgivaren stiger utöver det förbehållna beloppet löneavdrag må, intill den gräns där skatten kan uttagas till fullo, verkställas högst med belopp motsvarande viss angiven kvotdel av inkomstökningen.

Har den skattskyldige att utgöra preliminär B-skatt, bör vid existensminimum skatten nedsättas genom jämkning enligt 53 §. Skall efter jämkning återstående skatt erläggas genom löneavdrag, har den lokala skattemyndigheten att enligt ovan angivna regler bestämma det belopp, som vid varje avlöningstillfälle skall förbehållas den skattskyldige, ävensom förordna om den ytterligare nedsättning av löneavdraget, som kan ifrågakomma.

Löneavdrag för kvarstående skatt må såsom framgår av 49 § icke verkställas förrän löneavdrag för preliminär skatt till fullo verkställts. Vid nedsättning av löneavdraget för kvarstående skatt på grund av existensminimum bör den lokala skattemyndigheten därför taga hänsyn till dels den skattskyldiges existensminimum och dels den preliminära skatt den skattskyldige har att erlagga. Då särskilda skäl göra det påkallat, äger den lokala skattemyndigheten dels i erforderlig mån höja det belopp, som enligt vad nyss sagts skall förbehållas den skattskyldige, dels ock förordna, att vid inkomstökning utöver det förbehållna beloppet löneavdrag må verkställas högst med belopp motsvarande viss angiven kvotdel av inkomstökningen.

Nuvarande lydelse:

till 53 §.

Sker ändring i skattskyldigs civilstånd under förra delen av inkomståret eller ändras senast den 1 november under inkomståret antalet barn därigenom, att barn födes eller att barn, för vilket skattskyldig vid beräkningen av preliminärskatt erhållit familjeavdrag, avlider, har lokal skattemyndighet att utan särskild anmälan från den skattskyldige vidtaga den jämkning i nämnda skatt, som av ändringen må betingas.

Lokal skattemyndighet — — — skatt uttages.

Den bevisning, som skattskyldig måste prestera för att erhålla jämkning, är olika i det fall, som avses i 1 mom. under 2), och i de fall, som omförmälas i samma mom. under 3). I det förstnämnda fallet behöver vederbörande endast göra sannolikt, att ifrågavarande förhållande kommer att vara för handen; mera kan han tydligen i detta fall icke heller åstadkomma. I *det sistnämnda fallet* har han däremot att styrka, att de berörda omständigheterna verkligen föreligga.

Vid beslut — — — den skattskyldige.

Föreslagen lydelse:

till 53 §.

Har skattskyldig, som skall erlägga preliminär A-skatt, enligt under rättelse från länsbyrå för folkbokföringen ändrat civilstånd under förra delen av inkomståret, skall lokal skattemyndighet utan särskild anmälan från den skattskyldige vidtaga den jämkning i nämnda skatt, som av ändringen må betingas.

Lokal skattemyndighet — — — skatt uttages.

Den bevisning, som skattskyldig måste prestera för att erhålla jämkning, är olika i det fall, som avses i 1 mom. under 3), och i de fall, som omförmälas i samma mom. under 2) och 4). I det förstnämnda fallet behöver vederbörande endast göra sannolikt, att ifrågavarande förhållande kommer att vara för handen; mera kan han tydligen i detta fall icke heller åstadkomma. I *övriga fall* har han däremot att styrka, att de berörda omständigheterna verkligen föreligga.

Vid beslut — — — den skattskyldige.

till 107 §.

Som exempel på förhållande, varöver den skattskyldige icke skäligen kunnat råda, må nämnas att arbetsgivaren felaktigt uträknat den skattskyldiges preliminära skatt eller att skattskyldig, som påförts ränta å kvarstående skatt i en kommun, i annan kommun erlagt för hög preliminär skatt. Vidare må nämnas det

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

fall, att den kvarstående skatten beror på att beskattningsnämnd frångått den skattskyldiges deklaration; befrielse från räntebetalning må dock i dylikt fall icke medgivas, därest omständigheterna äro sådana att den skattskyldige bort förstå att beskattningsnämnderna skulle komma att frångå deklarationen.

Centrala uppbördsnämnden äger lämna anvisningar i frågor rörande räntebefrielse.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att bestämmelserna angående ränta icke skola äga tillämpning beträffande skatt enligt 1951 års taxering.

2) Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 50 § samma lag.

Härigenom förordnas, att 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 och anvisningarna till 50 § samma lag¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

50 §.

2 m o m. För fysisk — — — kommunalt ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga *vara* väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige *äger* tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt ortsavdrag, med ytterligare ett belopp av högst 2.000 kronor. *Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgöres av folkpension eller av bidrag, som avses i lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn, skall — därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda — anses hava sådan nedsatt skatteförmåga varom ovan förmäles.*

Föreslagen lydelse:

50 §.

2 m o m. För fysisk — — — kommunalt ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga *under beskattningsåret hava varit* väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige *ägt* tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med kommunalt ortsavdrag, med ytterligare ett *efter omständigheterna avpassat* belopp, dock högst 3.000 kronor.

Om skattskyldigs inkomst, efter avdrag av därå belöpande skatt, på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvållad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämförlig omständighet un-

¹ Senaste lydelse av 50 § 2 mom. se 1950:252 och av anvisningarna till 50 § se 1948:308.

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

derstigit vad han kan anses hava behövt till underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (*e x i s t e n s m i n i m u m*) må den skattskyldige jämväl, efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande, erhålla avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga med belopp som ovan sägs.

Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension eller av bidrag, som avses i lagen om bidrag till änkor och änklingar med barn, skall — därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda — anses hava haft sådan nedsatt skatteförmåga, varom i andra stycket förmäles.

Vad härafter — — — beskattningsbar inkomst.

Vad härafter — — — beskattningsbar inkomst.

Anvisningar

till 50 §.

till 50 §.

1. Den skattskyldiges skatteförmåga bedömes med hänsyn, å ena sidan, till hans inkomst och förmögenhet samt, å andra sidan, till vad han kan anses hava behövt till nödigt underhåll för sig själv och för make och oförsörjda barn (*e x i s t e n s m i n i m u m*). Såvida icke särskilda förhållanden till annat föranleda, skall existensminimum bedömas med hänsyn till förhållandena under hela beskattningsåret. Särskilda förhållanden varom nyss sagts få anses föreligga t. ex. i det fall att en skattskyldig under året börjat i förvärsarbete eller upphört med sådant arbete, i följd varav inkomsten utslagen på hela året understigit existensminimibeloppet; i

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

sådana fall bör existensminimum bedömas med hänsyn till den tid inkomsten åtnjutits.

Den myndighet Konungen därtill förordnar fastställer normalbelopp för existensminimum för olika delar av riket, avsedda att tjäna till ledning vid bestämmande av existensminimum i det särskilda fallet.

Normalbeloppen för existensminimum äro i första hand avsedda för skattskyldiga, vilkas inkomst huvudsakligen härflutit av förvärvskällan tjänst.

Vid bestämning av avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum skall såsom inkomst av tjänst upptagas den skattskyldiges bruttointäkter — inklusive de biinkomster den skattskyldige må hava åtnjutit — i förekommande fall minskade med sådana nödiga utgifter för inkomstens förvärvande, för vilka den skattskyldige vid taxering äger åtnjuta avdrag, t. ex. avgifter, som den skattskyldige erlagt för sådan pensionsförsäkring eller sjuk- eller olycksfallsförsäkring, som tagits i samband med tjänst, eller avgifter, som den skattskyldige i samband med tjänsten erlagt för egen eller efterlevandes pensionering annorledes än genom försäkring, eller kostnader för resor till och från arbetet. Utgöres inkomsten av livränta, varom i 32 § 2 mom. förmäles, skall livräntan inräknas i inkomsten med reducerat belopp. Barnbidrag medräknas icke i inkomsten.

Fråga om avdrag i andra fall för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum får bedömas med särskilt

Nuvarande lydelse:

Föreslagen lydelse:

beaktande av att en riktig uppskattning verkställes av inkomstförhållandena, speciellt med hänsyn till den omfattning, vari naturaförmåner må hava åtnjutits, och dessa förmånens värde.

Har den skattskyldige haft lägre levnadskostnader än normalt skall den skattskyldiges existensminimum anses hava i motsvarande mån understigit normalbeloppet, t. ex. om en ogift skattskyldig haft gemensamt hushåll med anhöriga eller andra eller om en skattskyldig åtnjutit särskild förmån i form av billig bostad eller billiga livsförnödenheter eller andra liknande förmåner. I regel torde anledning överhuvud icke föreligga att bevilja avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum åt s. k. hemmasöner eller hemmadöttrar. Icke heller må avdrag medgivas, om den skattskyldige ägt tillgångar; dock att härvid bortses från sedvanliga husgeråd, möbler och kläder, arbetsredskap, mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet osv. Å andra sidan må existensminimum beräknas hava överstigit normalbeloppet, om den skattskyldige haft utgifter för underhåll av make och barn, med vilka han icke levt tillsammans under beskattningsåret. Vidare kan anledning finnas att frångå normalbeloppet, om bostadskostnaden varit högre än normalt. Existensminimum för den skattskyldige må jämväl i annat fall bestämmas högre än normalbeloppet, om särskilda skäl därtill föranleda.

Har den skattskyldige under be-

*Nuvarande lydelse:**Föreslagen lydelse:*

skattningsåret enligt beslut av den lokala skattemyndigheten åtnjutit befrielse från eller nedsättning av den preliminära skatten på grund av nedsatt skatteförmåga vid existensminimum, bör vid prövning av frågan om avdrag vid taxeringen för nedsatt skatteförmåga avvikelser icke ske från det av förstnämnda myndighet fastställda existensminimibeloppet, såvida icke nya omständigheter framkommit; såsom exempel å dylika omständigheter må nämnas att den skattskyldige äger tillgångar, varom den lokala skattemyndigheten saknat kännedom, eller att den skattskyldiges ekonomiska ställning påtagligt förbättrats efter den lokala skattemyndighetens beslut.

Har den skattskyldige icke haft högre inkomst än det för honom beräknade existensminimibeloppet och har detta befunnits bero av förhållande, varom i 50 § 2 mom. tredje stycket förmåles, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga medgivas med så stort belopp, dock högst 3.000 kronor, att den skattskyldige icke påföres beskattningsbar inkomst.

Är inkomsten högre än nyss sagts men icke så stor, att inkomsten minskad med skatten därå uppgår till existensminimum, bör avdrag för nedsatt skatteförmåga beviljas med så stort belopp, dock högst 3.000 kronor, att större skatt icke kommer att uttagas än att inkomsten, minskad med skatten, uppgår till beloppet av existensminimum.

Nedsatt arbetsförmåga skall anses föreligga jämväl i det fall att den

Nuvarande lydelse:

Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension eller i 50 § omförmält änke- eller änklingsbidrag uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 2.000 kronor. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnads-kostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn härtill.

Om skattskyldig — — — ned-satt skatteförmåga.

Därest folkpensionen — — — därtill föranleda.

Föreslagen lydelse:

skattskyldige på grund av arbets-skygghet eller missanpassning eller eljest av psykiska skäl har svårt att förvärva normal arbetsinkomst.

2. *Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension eller i 50 § omförmält änke- eller änklingsbidrag uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 3.000 kronor. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnads-kostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn härtill.*

Om skattskyldig — — — ned-satt skatteförmåga.

Därest folkpensionen — — — därtill föranleda.

3. *Finnes skattskyldig, som åtnjutit folkpension eller i 50 § omförmält änke- eller änklingsbidrag, böra erhålla avdrag enligt punkt 1, må han icke erhålla avdrag enligt punkt 2 annat än om han därigenom skulle erhålla ett högre avdrag än enligt punkt 1. I dylikt fall må avdrag enligt sistnämnda punkt icke ifrågakomma.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

3) Förslag till

förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 och 3 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Härigenom förordnas att 9 § 2 och 3 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

9 §.

2 m o m. För skattskyldig — — — statligt Ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga *vara* väsentligen nedsatt *till följd av långvarig sjukdom, olycks-händelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige äger tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständighet*, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt Ortsavdrag, med ytterligare ett belopp av högst 2.000 kronor. Vad härefter återstår avjämnas nedåt till jämnt tiotal kronor och utgör för skattskyldig, som nu nämnts, beskattningsbar inkomst.

3 m o m. För ensamstående skattskyldig, som varit här i riket bostad under hela eller någon del av beskattningsåret, skall såsom beskattningsbar inkomst upptagas den taxerade inkomsten minskad i förekommande fall med statligt Ortsav-

Föreslagen lydelse:

9 §.

2 m o m. För skattskyldig — — — statligt Ortsavdrag.

Finnes skattskyldigs skatteförmåga *hava varit* väsentligen nedsatt *av anledning, varom i 50 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskattelagen förmäles*, må efter vederbörande beskattningsnämnds beprövande den skattskyldiges taxerade inkomst minskas, förutom med statligt Ortsavdrag, med ytterligare ett *efter omständigheterna avpassat* belopp, dock högst 3.000 kronor.

Vad härefter återstår avjämnas nedåt till jämnt tiotal kronor och utgör för skattskyldig, som nu nämnts, beskattningsbar inkomst.

3 m o m. För ensamstående skattskyldig, som varit här i riket bostad under hela eller någon del av beskattningsåret, skall såsom beskattningsbar inkomst upptagas den taxerade inkomsten minskad i förekommande fall med statligt Ortsav-

Nuvarande lydelse:

drag och, i fall som i 2 mom. andra stycket här ovan sägs, efter beskattningsnämnds beprövande med ytterligare ett belopp av högst 2.000 kronor.

Föreslagen lydelse:

drag och, i fall som i 2 mom. andra stycket här ovan sägs, efter beskattningsnämnds beprövande med ytterligare ett efter omständigheterna avpassat belopp, dock högst 3.000 kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1952; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1952 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1952 eller tidigare år.

Till utskottet ha hänvisats följande i anledning av propositionen väckta motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 495 av herrar *Niklasson* och *Gustaf Elofsson* samt II: 629 av herrar *Vigelsbo* och *Johnsson* i Skoglösa, vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 203 måtte beakta de synpunkter, som i motionerna anförts; samt

2) de likalydande motionerna I: 496 av herr *Bergh* samt II: 630 av herrar *Nilsson* i Svalöv och *Hansson* i Önnarp, vari hemställt, att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 203 måtte beakta de synpunkter, som i motionerna anförts.

Till behandling i samband med den förevarande propositionen har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta motioner, nämligen

a) de likalydande motionerna I: 58 av herr *Wehtje* m. fl. och II: 79 av herr *Edström*, vari hemställt, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte dels låta företaga en utredning om möjligheterna att på ett tidigare stadium tillhandahålla de skattskyldiga debetsedeln å slutlig skatt, ävensom om lämpligaste sättet att bereda de skattskyldiga möjligheter att kontrollera sin debetsedel, dels för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda»;

b) de likalydande motionerna I: 83 av herr *Eskilsson* och II: 84 av herr *Nilsson* i Bästekille, vari hemställt, »att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta utarbeta och för riksdagen framlägga förslag om skärpning av ansvarsbestämmelserna i uppborädsförordningen den 31 december 1945»;

c) de likalydande motionerna I: 84 av herr *Axel Andersson* m. fl. och II: 78 av herr *Sjölin* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att kvarskatt skall fördelas på sex månader och inbetalas till statsverket under uppbördsterminer i april och juni, samt att erforderliga ändringar av gällande lagtext måtte utarbetas av vederbörande utskott; ävensom

d) motionen II: 280 av herr *Nihlfors*, vari yrkats, »att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t låter utarbeta enkla anvisningar till ledning för kontroll av verkställda skattedebiteringar».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 58, I: 495, II: 78, II: 84, II: 280 och II: 630.

Propositionen.

Beträffande de olika i propositionen framlagda förslagen, såvitt de hänvisats till bevillningsutskottet, inhämtas av statsrådsprotokollet i ärendet bl. a. följande.

Ränta å kvarstående skatt m. m.

Med skrivelse den 2 februari 1950 avlämnade *1949 års uppbördssakkunniga* ett första betänkande med förslag till vissa ändringar i uppbördsförfarandet (SOU 1950:7). Betänkandet innehöll bl. a. förslag om uttagande av särskild ränta i vissa fall å kvarstående skatt.

Efter det frågan varit föremål för remissbehandling och fortsatt beredning inom finansdepartementet beslöt Kungl. Maj:t på departementschefens hemställan att avlåta proposition till 1950 års riksdag med förslag till förordning om ändring i uppbördsförordningen (prop. nr 244). Förslaget innebär bl. a. införande av bestämmelser om uttagande av särskild ränta i vissa fall å kvarstående skatt ävensom utgivande av ränta å för mycket erlagd preliminär skatt.

Propositionen blev icke i denna del bifallen av riksdagen. I skrivelse den 20 maj 1950 (nr 270) anhöll riksdagen hos Kungl. Maj:t, att Kungl. Maj:t ville verkställa ytterligare utredning av frågan om ränta å kvarstående skatt och å för mycket erlagd preliminär skatt.

Denna utredning har uppdragits åt uppbördssakkunniga, som med skrivelse den 22 januari 1951 avlämnat en promemoria med förslag angående särskild ränta i vissa fall å kvarstående skatt och å för mycket erlagd preliminär skatt.

Över promemorian ha efter remiss *yttranden* avgivits av kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, överståthållarämbetet (med överlämnande av yttranden från t. f. uppbördsdirektören och direktionen för upp-

bördsverken i Stockholm), länsstyrelserna i Stockholms, Södermanlands, Jönköpings, Kalmar, Blekinge, Älvsborgs, Skaraborgs, Örebro, Kopparbergs, Västernorrlands och Västerbottens län (med överlämnande av yttranden, länsstyrelsen i Skaraborgs län från styrelsen för föreningen Skaraborgs läns häradsarkivarier och övriga länsstyrelser från ett antal lokala skattemyndigheter i resp. län), Sveriges häradsarkivarierförbund, Föreningen Sveriges kronokamrerare, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Sveriges industriförbund, Sveriges lantbruksförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges grossistförbund samt Sveriges hantverks- och småindustriorganisation.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget om ränta å kvarstående skatt och å för mycket erlagd preliminär skatt får utskottet hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Gällande bestämmelser, s. 30—31.

Tidigare förslag i ämnet, s. 31—39.

Uppbördsakkunnigas senare förslag, s. 39—59.

Departementschefen, s. 59—67.

Skattebefrielse vid inkomster understigande s. k. existensminimum.

Med skrivelse den 13 januari 1951 ha 1949 års uppbördsakkunniga avlämnat en promemoria med förslag angående befrielse, helt eller delvis, från skatt på grund av nedsatt skatteförmåga vid s. k. existensminimum.

Vid promemorian ha fogats förslag till ändrad lydelse av *dels* 50 § 2 mom. kommunalskattelagen och anvisningarna till 50 § samma lag, *dels* 9 § 2 och 3 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, *dels* 19 § lagen om folkpensionering, *dels* ock 15 §, 48 § 2 mom., 49 §, 51 §, 53 § 1 mom. och 54 § 2 mom. uppbördsförordningen. De sakkunnigas författningsförslag har såsom *Bihang A* fogats till statsrådsprotokollet.

Över promemorian ha efter remiss *yttranden* avgivits av kammarrätten, statskontoret, riksräkenskapsverket, socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, 1950 års folkpensionsrevision, överståthållarämbetet (med överlämnande av yttranden från t. f. uppbördsdirektören och exekutionsdirektören i Stockholm), länsstyrelserna i Uppsala, Östergötlands, Kronobergs, Gotlands, Kristianstads, Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Värmlands, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands och Norrbottens län (med överlämnande av yttranden från ett stort antal lokala skattemyndigheter och utmätningsmän i länen), Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund, Sveriges häradsarkivarierförbund, Föreningen Sveriges kronokamrerare, Föreningen Sveriges landsfiskaler, Föreningen Sveriges stadsfogdar, Svenska exekutionsmännens riksförbund, Taxeringsnämndsordförandenas riks-

förbund, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige samt Tjänstemännens centralorganisation.

Beträffande motiveringen för propositionsförslaget angående skattebefrielse, helt eller delvis, i anledning av att inkomsten icke uppgår till s. k. existensminimum hänvisas till statsrådsprotokollet i ärendet. Redogörelsen härutinnan återfinnes under nedan angivna rubriker å följande sidor i propositionen, nämligen

Gällande bestämmelser m. m., s. 68—70.

Tidigare utredningar m. m., s. 70—74.

Allmänna synpunkter; sammanfattning av de sakkunnigas förslag, s. 74—100.

Särskilda frågor med avseende å taxering, s. 100—130.

Fråga om befrielse från utgivande av pensionsavgift i vissa fall, s. 130—134.

Nedsättning av eller befrielse från preliminär skatt vid existensminimum, s. 134—144.

Kvarstående skatt, s. 144—147.

Införsel, s. 147—152.

Konkurrens vid löneavdrag mellan preliminär och kvarstående skatt, s. 152—153.

Ändringar i uppbördsförordningen i anslutning till omläggningen av det kommunala ortsavdragssystemet.

Genom lag den 2 juni 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen har det kommunala ortsavdragssystemet omlagts. De nya bestämmelserna skola första gången tillämpas vid betalning av preliminär skatt för år 1952.

Omläggningen nödvändiggör vissa ändringar i uppbördsförordningen. Förslag till sådana ändringar hava av 1949 års uppbördssakkunniga framlagts i en den 31 januari 1951 dagtecknad promemoria med därvid fogat författningsförslag. Utöver de ändringar, som påkallas av det omlagda kommunala ortsavdragssystemet, hava de sakkunniga föreslagit viss ändring av gällande bestämmelser för jämkning av preliminär skatt. De föreslagna ändringarna avse 4 § 1 och 2 mom., 5 §, 15 §, 53 § 1 mom. och 54 § 2 mom. samt anvisningarna till 53 § uppbördsförordningen.

Över förslaget hava efter remiss *yttranden* avgivits av riksräkenskapsverket, statistiska centralbyrån, överståthållarämbetet samt länsstyrelserna i Södermanlands, Kalmar, Värmlands, Gävleborgs och Västerbottens län (med överlämnande av yttranden från lokala skattemyndigheter i respektive län) ävensom av Sveriges häradsarkivarförening och Föreningen Sveriges kronokamrerare.

Vad angår motiveringen för i propositionen föreslagna ändringar i uppbördsförordningen i anslutning till omläggningen av det kommunala orts-

avdragssystemet får utskottet jämväl hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelse härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Uppbördssakkunnigas förslag, s. 153—156.

Departementschefen, s. 157.

Motionerna.

Av innehållet i de i ämnet väckta motionerna må här återgivas följande.

I de likalydande motionerna I:58 och II:79 har anförts bl. a., att debetsedeln å slutlig skatt borde komma de skattskyldiga till handa tidigare än nu vore fallet. Vidare borde den utformas så, att den bleve lättare begriplig för den stora allmänheten. I det förra avseendet ville motionärerna ifrågasätta, om icke skattens uträknande borde ske redan på taxeringsstadiet. Ett stadgande om att taxeringsnämndsordförandena skulle ombesörja skatteuträknandet skulle givetvis innebära en ganska betydande ökning av deras arbetsbörda. Enligt motionärernas mening vore emellertid fördelarna av ett sådant system så stora, att en ändring i denna riktning borde övervägas. En icke obetydlig fördel — sett ur de skattskyldigas synpunkt — vore att taxeringsnämnderna därigenom finge en bättre föreställning om verkningarna av de skönsmässiga och andra höjningar av taxeringarna som de företoge. En ändring sådan som den ifrågasatta torde dock icke böra genomföras utan att densamma under viss tid blivit prövad t. ex. i Stockholms stad. Till sin natur vore debetsedeln å slutlig skatt att jämställa med en räkning eller nota från statsverket till den skattskyldige. En räkning eller en nota innehölle regelmässigt sådana uppgifter att mottagaren kunde kontrollera de olika delsummorna. Man borde kunna uppställa det kravet, att debetsedelns delsummor på samma sätt skulle vara tillgängliga för den skattskyldige och på samma sätt kunna kontrolleras. Detta vore emellertid icke fallet. Vile den skattskyldige kontrollera sin debetsedel, nödgades han i allmänhet anlita särskild expertis. Ett icke obetydligt antal skattskyldiga funne vid sin kontroll anledning att avgiva besvär under åberopande av att debiteringen vore felaktig. Enbart i Stockholms stad förekomme flera tusen sådana fall varje år. Givetvis vore förhållandet detsamma i ett stort antal andra fall som vederbörande skattskyldig icke hade vetskap om. Enligt motionärernas mening vore detta mycket otillfredsställande. För att varje skattskyldig skulle sättas i tillfälle att själv kontrollera sin debetsedel borde denna åtföljas av en beskrivning över hur delsummorna beräknats. En utredning om lämpligaste sättet härför borde anföras åt 1949 års uppbördssakkunniga.

I de likalydande motionerna I:83 och II:84 har erinrats om bestämmelserna i 99 och 100 §§ uppbördsförordningen. Enligt dessa stad-

ganden straffades med dagsböter dels den som lämnat oriktig uppgift till arbetsgivare om förhållande, som hade betydelse för verkställandet av löneavdrag, under sådana omständigheter att det kunde antagas ha skett i syfte att åstadkomma att löneavdrag icke verkställdes eller skedde med för lågt belopp, dels arbetsgivare som antingen av tredska underlåtit verkställa vederbörligt löneavdrag eller uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att inom föreskriven tid till uppbördsmyndighet inbetala innehållet belopp. Arbetsgivare vore därtill enligt 95 § jämte arbetstagaren ansvarig för skatt, vilken arbetsgivaren utan skäligen anledning underlåtit att avdraga å lönen. Ansvarigheten kunde dock endast göras gällande om arbetstagaren efter anmaning underlåte erlægga ifrågavarande skatt. Enligt 103 § ägde länsstyrelsen, om skattskyldig underlåte att avlämna preliminär deklARATION eller fullständiga sådan deklARATION, förelägga den försumlige vite. Där- emot inträdde icke någon påföljd i händelse av underlåtenhet att erlægga den påförda skatten. Dessa ansvarsbestämmelser vore av betydligt lindrigare art än vad som stadgades i skattestrafflagen för falskdeklARATION och likartade brott, där straffminimum utgjorde böter, vilka utmättes i pro- portion till det belopp som falskdeklaranten undandragit staten, och straff- maximum straffarbete i högst två år. Orsaken därtill torde till viss del vad gällde ansvarsbestämmelserna för försumliga arbetsgivare bero på det mot- stånd bestämmelserna mött i remissbehandlingen. Det påtalades därvid bl. a., att arbetsgivarna genom den nya uppbördsförordningen bleve ålagda arbetsbördor, vilka till sin natur vore av det slag, att de skulle åvila de statliga och kommunala myndigheterna. Det vore därför obilligt om denna grupp medborgare dessutom tvingades utföra detta arbete under straff- ansvar. Den kvarstående skatten utgjorde enligt 1948 års taxering 753 miljoner kronor och enligt 1949 års taxering 600 miljoner kronor. Av dessa belopp restfördes icke mindre än 100 miljoner kronor respektive 90 mil- joner kronor. Den låga inflytelseprocenten torde kunna tillskrivas flera samverkande orsaker, bl. a. att i åtskilliga fall arbetsgivare underlåtit att i behörig ordning verkställa löneavdrag eller försummat inbetala innehållet belopp. Det vore tänkbart att dylika försummelser i viss utsträckning kunde förklaras av vetskapen om att den därmed förknippade straffpåföljden i allmänhet vore så ringa. En skärpning av ansvarsbestämmelserna för dessa förseelser skulle enligt motionärernas mening leda till ett förbättrat upp- bördresultat. En ändring i sådan riktning, vilken för det allmänna rätts- medvetandet knappast torde komma att framstå såsom oskäligt sträng, skulle även medföra en bättre överensstämmelse mellan skattestrafflagens bestämmelser för falskdeklARATION och uppbördsförordningens ansvarsbe- stämmelser.

Såsom motivering för det i de likalydande *m o t i o n e r n a* I:84 och II: 78 framställda yrkandet har framhållits, att den slutliga skatten hittills

visat påfallande stora avvikelser från den preliminära skatten. Källskatten hade blivit för liten, och kvarskatt hade uppkommit. Många gånger hade debiterad kvarskatt ej erlagts utan förvandlats till restskatt. Olika meningar om orsaken till den relativt stora kvarskatten hade gjort sig gällande. Att en av orsakerna hade varit olämpligt konstruerade skattetabeller vore alla initerade ense om. Förra årets riksdag hade också beslutat, att skattetabellerna skulle omkonstrueras »i syfte att ernå närmare överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt». Att ändå en ganska betydande kvarskatt alljämt komme att förefinnas torde vara ganska säkert. Det syntes därför finnas anledning att vidtaga åtgärder för underlättande av kvarskattens inbetalning. Enligt gällande lag skulle kvarskatten betalas på fyra månader och inlevereras till statsverket under två uppbördsterminer, 6—13 mars resp. 6—13 maj. Riksdagen hade på Kungl. Maj:ts förslag beslutat förlänga betalningstiden till åtta månader för de båda första källskatteåren med de två uppbördsterminerna förlagda till maj och september. Vid föregående års höstriksdag meddelade emellertid finansministern, att något förslag i den riktningen ej komme att framläggas, trots att han vid höstriksdagens början sagt sig ämna överväga saken. Finansministerns motivering för detta avböjande hade framför allt varit, att kvarskatten behövde uppbäras under löpande budgetår. En enkel fråga ställdes då till finansministern om han icke kunde tänka sig en inbetalningstid på sex månader. Ett dylikt förfaringssätt med uppbördsterminer under april och juni, förslagsvis 6—13 april och 20—28 juni, skulle faktiskt uppfylla alla de villkor, som enligt finansministerns mening vore väsentliga. Finansministern hade medgivit, att detta verkligen vore ett uppslag, som kunde övervägas.

Sveriges kronokamrerare hade genom sin förening i höstas föreslagit att anstånd med erläggande av kvarskatt under 1951 skulle medgivas. Den stora allmänheten hade också på olika sätt givit uttryck åt den meningen, att kvarskatteinbetalning på fyra månader vore mycket oläglig. Restskatten efter kvarskatteinbetalningarna för källskatteåret 1947 hade varit 11,5 procent av kvarskatten och för 1948 12,8 procent. Riksräkenskapsverket räknade med att efter kvarskatteuppbörden i år, gällande källskatteåret 1949, komme att uppstå en restskatt av ej mindre än 15 procent av kvarskatten, d. v. s. över 100 miljoner kronor. I Stockholm hade under tiden 1 december 1950—15 januari 1951 inkommit 1 334 ansökningar om kvarskatteanstånd. Under samma tid hade året förut endast 339 sådana ansökningar inkommit. Mot en uppbördstermins förläggning till slutet av juni hade anförts, att det skulle medföra att hela sexmånaderstiden ej skulle kunna användas för fördelning av kvarskatten. Beträffande veckoavlönade vore detta naturligtvis riktigt, men beträffande månadsavlönade torde invändningen sakna betydelse. För de veckoavlönade skulle för övrigt endast en vecka behöva bli outnyttjad, innebärande att fördelningen kunde göras på 13 veckor för första uppbörden, och på 12 veckor för andra uppbörden.

Detta betydde, att om skatten vore lika stor på båda terminerna, bleve avdraget per vecka för andra terminen 8 procent större än för den första terminen. Skulle däremot betalningen ske på fyra månader med fördelning på 8 veckor per termin i stället för 13 veckor, bleve ökningen över 60 procent.

Till stöd för det i *m o t i o n e n* II:280 framförda yrkandet har anförts bl. a. följande. När debetsedeln å slutlig skatt komme, ville skattebetalarna naturligt nog gärna kontrollera, om uträkningen vore riktig. Dessa debetsedlar upptoge emellertid inga anvisningar, som kunde vara till ledning för de skattskyldiga, men däremot hänvisade debetsedeln till den lokala skattemyndigheten. Följden hade blivit att denna myndighet anstormades av förfrågningar. Det förelåge uppenbarligen ett behov av klara men ej alltför omfattande anvisningar till vägledning vid kontroll av skatternas uträkning. Här behövde endast pekats på hur tidningarna vid tiden för slutskattsedlarnas utsändande lämnade stort utrymme åt detta problem. Skattebetalarnas förening utgav varje år en särskild broschyr för ändamålet. Det borde emellertid ligga i statens intresse att se till att de medborgare, som vore skattebetalare, också finge reda på hur skattebeloppen uträknats. I ett svar på en vid höstrikisdagen år 1949 ställd fråga hade finansministern meddelat bl. a., att 1944 års uppbördsberedning övervägt, om det vore möjligt att på debetsedlarna å slutlig skatt trycka sådana anvisningar, att skattskyldiga själva kunde kontrollera riktigheten av de verkställda debiteringarna. Detta hade befunnits praktiskt ogenomförbart. Inom finansdepartementet hade man sedermera övervägt att vid dessa skattsedlar foga en liten tryckt broschyr men avstått att vidtaga några åtgärder i åsyftad riktning. Finansministern förklarade i detta sammanhang, att han ansåge, att tanken att de skattskyldiga borde beredas ökade möjligheter att själva kontrollera skatten vore riktig, förutsatt att detta kunde ske utan att anvisningarna bleve alltför vidlyftiga.

I de likalydande *m o t i o n e r n a* I:495 och II:629 har anförts bl. a. att, eftersom de av den centrala uppbördsnämnden fastställda beloppen för existensminimum skulle vara normerande också vid taxeringen, de i realiteten komme att göra tjänst som ortsavdrag för stora kategorier av skattskyldiga. Av denna anledning komme fastställandet av normalbeloppen för existensminimum materiellt sett att innebära en akt av skattelagstiftning. Motionärerna ifrågasatte därför i likhet med riksräkenskapsverket, om Kungl. Maj:t och riksdagen borde avhända sig en befogenhet av denna art. Givetvis kunde ett fastställande av normalbeloppen i administrativ ordning vara motiverat med hänsyn till att normalbeloppen utan onödig omgång borde anpassas efter förändringar i levnadskostnaderna. I så fall syntes det motionärerna emellertid starkt kunna ifrågasättas, om uppgiften borde

handhavas av centrala uppborädsnämnden. Nämndens verksamhet berörde uteslutande tillämpningen av uppborädsförordningen medan beslut angående normalbeloppen för existensminimum berörde skattelagarnas materiella bestämmelser. Enligt motionärernas mening borde befogenheten att fastställa normalbeloppen, såvida Kungl. Maj:t och riksdagen ville avhända sig densamma, tilldelas den blivande riksskattenämnden. Denna nämnd komme att få till uppgift att meddela anvisningar vid taxering och således även beträffande tillämpningen av samtliga författningsrum i kommunalskattelagen och förordningen om statlig inkomstskatt. Riksskattenämnden borde således vida bättre än centrala uppborädsnämnden vara lämpad att fastställa normalbelopp för existensminimum. I fråga om fastställandet av existensminimum i de enskilda fallen hade uppborädsakkunniga anført att extra avdrag icke borde medges, där den skattskyldige ägde förmögenhet. Departementschefen instämde med de sakkunniga däri, att man vid fastställande av existensminimum borde bortse från smärre tillgångar, där det måste anses obilligt, att den skattskyldige skulle avyttra desamma för att gälda skatteskulder. Även med hänsyn till sistnämnda reservation tedde sig dock de förordade riktlinjerna otillfredsställande. Det kunde säkerligen i många fall komma att förhålla sig så, att en person med inkomst under existensminimum hade en förmögenhet, som måste anses större än de »smärre tillgångar» departementschefen talade om men som dock vore så pass liten, att det skulle vara obilligt, att den toges i anspråk för att gälda skatteskulder. Ett sådant förfaringsätt skulle ju i verkligheten innebära en extra förmögenhetsbeskattning med synnerligen ogynnsamma verkningar. Dels skulle viljan att spara komma att undergrävas, och dels skulle en näringsidkare kunna komma att berövas produktionsmedel, som vore nödvändiga för hans rörelse och därmed för hans eller hans familjs försörjning. Åtskilliga mindre jordbrukare och hantverkare t. ex. skulle kunna försättas i ett svårt läge, om fastställandet av existensminimum skulle ske i enlighet med de riktlinjer, som förordats av de uppborädsakkunniga och departementschefen. Enligt dessa riktlinjer skulle huvudsakligen sådana skattskyldiga med inkomst av tjänst medges rätt till extra avdrag för existensminimum. Enligt motionärernas mening torde det vara nödvändigt att denna rätt tillerkändes även skattskyldiga med inkomst under existensminimum men med förmögenhet av mindre storleksordning.

Enligt departementschefens uttalande i propositionen borde särskild restriktivitet iakttagas vid fastställandet av existensminimum, om den skattskyldige haft särskilt låga levnadskostnader. I regel borde fördenskull enligt departementschefens mening avdrag icke beviljas för s. k. hemmasöner och hemmadöttrar såväl i stad som på land. Härtill torde anmärkas att om sådana skattskyldiga haft låga levnadskostnader, så torde detta i regel hero därpå, att de åtnjutit fri bostad och kost hos föräldrarna. Om dessa senare hade låga inkomster eller ringa förmögenhet, så komme vägran att fast-

ställa existensminimum för deras söner eller döttrar att innebära en belastning på föräldrarnas ekonomi. Fastställandet av existensminimum i sådana fall borde fördenskull enligt motionärernas mening ske efter mindre restriktiva grunder än dem, som förordats av departementschefen. Hänsyn borde tagas även till föräldrarnas ekonomiska förhållanden.

I de likalydande motionerna I: 496 och II: 630 har framhållits, att det framginge av de undersökningar 1949 års uppbördssakkunniga verkställt att den största delen av beloppet av kvarstående skatt hänförde sig till sådana skattskyldiga som hade att erlægga preliminär B-skatt. Till ifrågavarande kategori hörde främst jordbrukare och rörelseidkare. De saknade i allmänhet möjlighet att ens under inkomståret med någon högre grad av säkerhet beräkna sina inkomster under året. En förutsättning för att man skulle kunna belasta ifrågavarande skattskyldiga med ränta å kvarstående skatt vore uppenbarligen att de efter inkomstårets slut hade möjlighet att göra ytterligare inbetalning av den preliminära skatten. Detta hade också tillgodosetts genom propositionens förslag. En ytterligare förutsättning vore emellertid att de skattskyldiga kunde skaffa sig vetskap om det ungefärliga beloppet av den skatt de ytterligare hade att gälda. Vissa anordningar i sådant syfte hade varit föremål för övervägande inom uppbördssakkunniga. Även vid remissbehandlingen hade särskilda förslag framlagts. Motionärerna ville förorda att de sålunda framkomna förslagen bleve föremål för ytterligare överväganden av riksdagen. Därest icke något av dessa förslag av riksdagen ansåges lämpligt att genomföra, förordade motionärerna ett system av följande utseende. Den preliminära B-skattsedeln, som innehölle sex inbetalningstalonger, försåges med en sjunde talong, avsedd att användas vid inbetalning av skatt efter den sista ordinarie uppbördsterminens utgång. Vid sidan av denna talong angåves de taxerade inkomster, å vilka den preliminära B-skatten uträknats. Därintill infördes viss text, vilket utmynnade i en uppmaning till den skattskyldige att på härför avsedd plats ifylla beloppen av de taxerade inkomster, som hans för inkomståret avgivna självdeklaration slutade med. I den mån dessa senare belopp — mer eller mindre avsevärt — överstege de belopp, efter vilka den skattskyldiges preliminära B-skatt beräknats, hade den skattskyldige alltså att räkna med att han komme att påföras kvarstående skatt. Det låge då i hans eget intresse att söka göra sig underkunnig om den kvarstående skattens storlek. För att underlätta detta kunde man å debetsedel lämna uppgift om den ungefärliga marginalskatteprocenten vid olika inkomstlägen. Ansåge sig den skattskyldige dock icke kunna göra erforderliga beräkningar, finge han vända sig till den lokala skattemyndigheten. Förfrågningarna hos denna skulle med ett sådant system uppenbarligen icke bli så många som med den ordning uppbördssakkunniga liksom departementschefen ifrågasatt.

I propositionen föresloges vidare att det extra avdraget för väsentligt nedsatt skatteförmåga skulle erhålla ett vidgat tillämpningsområde samt att maximigränsen härför skulle höjas. Därmed avsåges att få en ersättning för de nuvarande bestämmelserna i uppbördsförordningen om s. k. existensminimum. Det vore enligt motionärernas mening obestriddigt att den nu föreslagna ordningen innebure en väsentlig förbättring i förhållande till vad nu gällde. Resultatet bleve emellertid i hög grad beroende på hur bestämmelserna i praktiken komme att tillämpas. Det syntes motionärerna som om den föreslagna utvidgningen av området för de extra avdragen, med hänsyn till syftet därmed, innebure ett avsteg från principen om likformighet och rättvisa i beskattningen. Man kunde icke göra gällande att existensminimum uppginge till olika belopp för olika skattskyldiga inom en och samma ort. I och för sig borde skatt icke uttagas å belopp som understeg existensminimum. Sådan inkomst saknade helt skattekraft, oavsett om den utgjorde den skattskyldiges enda inkomst eller om han hade inkomst därtöver. Ett riktigt bestämmande av en skattskyldigs skatteförmåga krävde därför att ortsavdraget fastställdes till samma belopp som existensminimum eller med andra ord att för alla skattskyldiga med lika familjeförhållanden medgäves ett lika högt skattefritt avdrag. I den mån det extra avdraget tillerkändes skattskyldiga huvudsakligen av den anledningen att inkomsten icke överstege ett till högre belopp än ortsavdraget fastställt s. k. existensminimum, åstadkommes en extra degressivitet. Departementschefen hade berört detta genom att tala om den »skattetröskel», som skulle uppkomma vid inkomster något över existensminimigränsen. Detta problem avsåge närmast skattskyldig som befunne sig vid gränsen för existensminimum och därefter ökade sin inkomst. Förhållandet vore emellertid i princip det samma, om man jämförde en skattskyldig som befunne sig vid nyssnämnda gräns med en annan skattskyldig som över huvud taget befunne sig ovan denna gräns. Det torde icke kunna bestridas att den senare påföres högre skatt än som vore förenligt med en proportionell beskattning. Ungefär liknande vore problemet om man jämförde två skattskyldiga med inkomster vid eller under existensminimigränsen, av vilka den ena hade en icke alltför betydande förmögenhet. Det vore icke oberättigat att i detta fall tala om en extra förmögenhetsbeskattning.

Motionärerna konstaterade med tillfredsställelse departementschefens uttalande att rätten till extra avdrag utöver ortsavdraget icke borde konstitueras enbart av själva inkomstläget. Enligt motionärernas mening stode emellertid detta uttalande icke i god överensstämmelse med den föreslagna lagtexten, där det bl. a. talades om nedsatt arbetsförmåga och långvarig oförvällad arbetslöshet. I dessa fall komme ju den nedsatta skatteförmågan direkt till uttryck i en minskad inkomst, vilket i och för sig ledde till minskad skatt. Motionärerna kunde icke finna att skatteförmågan i sådana fall vore lägre än för varje annan skattskyldig med motsvarande inkomst. De

två nämnda grunderna för medgivande av extra avdrag stode också i motsats till det tredje angivna villkoret, nämligen stor försörjningsbörd. En sådan ledde uppenbarligen till utgifter utöver de normala och motiverade otvivelaktigt extra avdrag. Vid föregående års riksdag fastställdes nya kommunala ortsavdrag. Anledningen till att de kommunala ortsavdragen icke fastställdes till samma belopp som i fråga om statsbeskattningen hade varit att kommunernas skatteunderlag på vissa håll vore så känsliga att en ytterligare höjning av avdragen skulle ha medfört ett alltför stort skatteunderlagsbortfall med åtföljande skatteövervältring på jordbrukare och andra fastighetsägare. Någon undersökning om hur höjningen av det extra avdraget och den samtidiga utvidgningen av avdragets tillämpningsområde skulle verka i detta avseende hade icke gjorts. Man kunde befara att vissa kommuner skulle få vidkännas en betydande skatteunderlagsminskning. De gjorda invändningarna syntes motionärerna motivera en relativt restriktiv tillämpning av de möjligheter till skattenedsättning som de nu föreslagna bestämmelserna innehöle. Ett uttalande från riksdagens sida av sådan innebörd torde också kunna medverka till en någorlunda enhetlig praxis vid bestämmelsernas tillämpande.

Utskottets yttrande.

Huvudpunkterna i den föreliggande propositionen, såvitt densamma hänvisats till bevillningsutskottet, avse *dels* den redan vid 1950 års riksdag diskuterade frågan om uttagande under vissa förutsättningar av ränta å kvarstående skatt, m. m. *dels* ock förslag till lösning av frågan hur vid s. k. existensminimum överensstämmelse skall kunna vinnas mellan de regler som tillämpas i fråga om källskatten och vid taxering. Propositionen innehåller därjämte förslag till vissa ändringar i uppbördsförordningen, huvudsakligen påkallade av ändringarna i det kommunala ortsavdragssystemet.

I propositionen nr 244 till föregående års riksdag föreslogs att ränta skulle av skattskyldig erläggas med 6 procent å kvarstående skatt, som utgjorde minst en femtedel av den slutliga skatten; ränta skulle dock utgå endast i den mån den kvarstående skatten överstege 300 kronor. Under motsvarande förutsättningar skulle ränta gottgöras skattskyldig med 2 procent å för mycket erlagd preliminär skatt.

Propositionen blev visserligen icke i denna del bifallen av riksdagen. Anledningen härtill var emellertid icke att söka i något avståndstagande från riksdagens sida till uttagande av kvarskatteränta i och för sig. Tvärtom förklarade riksdagen sig icke finna anledning till erinran mot förslaget att den, som med eller utan avsikt utnyttjade en skattekredit genom att erlagga för låg preliminär skatt, skulle erlägga ränta å den kvarstående

skatten och att i konsekvens härmed den, som medgäve det allmänna en skattekredit genom att erlagga för hög preliminär skatt, skulle erhålla ränta å den för mycket erlagda skatten. Däremot syntes icke utformningen av de föreslagna räntebestämmelserna tillfredsställande, varför ytterligare utredning av frågan ansågs påkallad.

Förslaget i den nu föreliggande propositionen bygger i stort sett på det tidigare förslaget. De viktigaste ändringarna äro, att den tidigare räntegränsen om 300 kronor föreslagits höjd till 1 000 kronor och att villkoret om att den kvarstående skatten resp. den för mycket erlagda preliminära skatten skulle överstiga den slutliga skatten med minst en femtedel borttagits, där den kvarstående skatten resp. den för mycket erlagda preliminära skatten överstiger 10 000 kronor. I sistnämnda fall skall enligt propositionen ränta städse utgå. Kvarskatteräntan har bibehållits vid 6 procent, medan räntan å den för mycket erlagda preliminära skatten föreslagits höjd till 3 procent.

I likhet med 1950 års bevillningsutskott finner utskottet icke anledning till erinran mot förslaget att söka åstadkomma en förbättrad källskatteuppbörd genom att införa bestämmelser om ränta å kvarstående skatt. Att ersätta dessa bestämmelser med ett system med tilläggsdebitering och särskild uppbörd av preliminär skatt i enlighet med Industriförbundets förslag, synes enligt utskottets mening icke böra komma i fråga. Höjningen av maximigränsen till 1 000 kronor synes väl motiverad. Detsamma gäller förslaget om en ovillkorlig räntepåföring, när den kvarstående skatten, respektive den överskjutande preliminära skatten överstiger 10 000 kronor.

I propositionen nr 244/1950 uttalade departementschefen, att det vore nödvändigt, att relativt enkla skatteberäkningstabeller upprättades till ledning för de skattskyldiga vid beräkningen av den skatt, som skulle utgå på grundval av den i självdeklarationen upptagna inkomsten. I förevarande proposition nr 203 framhåller departementschefen, att frågan om utsändande till de skattskyldiga av särskilda skatteberäkningstabeller komme i ett annat läge vid den i propositionen förordade begränsningen av ränteplikten. Med en absolut gräns för räntepåföring om 1 000 kronor vore det knappast erforderligt att enbart med hänsyn till kvarskatteräntan utsända tabeller till alla skattskyldiga. Departementschefen berör samtidigt frågan om utarbetande av särskilda skattetabeller för kontroll av debiteringen av slutlig skatt och uttalar, att om dylika tabeller skulle utfärdas, dessa givetvis också skulle få användning då den skattskyldige ville bedöma, om kvarskatteränta kunde komma att påföras honom.

I de likalydande motionerna I:58 och II:79 har upptagits bl. a. frågan om utarbetande av tabeller eller anvisningar åt de skattskyldiga för möjliggörande av kontroll av skattedebiteringen. Samma fråga har väckts i motionen II:280.

Utskottet delar departementschefens uppfattning, att behovet av sär-

skilda skatteberäkningstabeller för alla skattskyldiga med den utformning ränteförslaget erhållit i propositionen väsentligt minskat i styrka, såvitt gäller önskemålet att kunna beräkna storleken av den preliminära skatt, som skall behöva erläggas för att undvika kvarskatteeränta. Kvar står dock önskvärdheten av att alla skattskyldiga böra beredas tillfälle kontrollera att dem påförda skatter äro riktigt uträknade. Utskottet instämmer på denna punkt med uttalandena i nyssnämnda motioner om behovet av tabeller eller anvisningar till hjälp åt de skattskyldiga. Utskottet har dock samtidigt klart för sig, att det med nuvarande bestämmelser för skatteberäkningen kan visa sig förenat med svårigheter att på detta område åstadkomma kortfattade och på samma gång för de skattskyldiga lättfattliga hjälpmedel vid skattekontrollen. Enligt vad utskottet erfarit är emellertid frågan om utarbetande av dylika tabeller eller anvisningar till ledning för de skattskyldiga vid kontroll av skattedebiteringen föremål för fortsatt övervägande inom finansdepartementet. Anledning synes därför icke föreligga för riksdagen att göra någon framställning till Kungl. Maj:t i frågan. Motionerna I:58 och II:79, i vad avser denna fråga, ävensom motionen II:280 avstyrkas sålunda av utskottet.

I de likalydande motionerna I:496 och II:630 har — i vad avser de särskilda åtgärder, som böra vidtagas för att underlätta för de skattskyldiga att beräkna det ungefärliga beloppet av den preliminära skatt som ytterligare bör inbetalas för att undvika kvarskatteeränta — bl. a. rekommenderats, att debetsedlarna, avseende preliminär B-skatt, skulle för inbetalning av ytterligare skatt förses med en sjunde skatteanvisning utöver de sex, varmed preliminärskattedebetsedlarna för närvarande äro försedda. Vidare skulle skatteberäkningen kunna underlättas genom vissa upplysningar å debetsedeln om den inkomst, efter vilken B-skatten beräknats, och om marginals kattens storlek i olika inkomstlägen m. m.

Enligt vad utskottet erfarit ha uppbördssakkunniga för avsikt att i sitt blivande betänkande återkomma med det förslag om att förse debetsedlarna å preliminär skatt med ökat antal skatteanvisningar, som de sakkunniga väckt redan i sitt föregående år avgivna första betänkande. Förslaget synes utskottet ändamålsenligt. Härigenom underlättas arbetet för de skattskyldiga att inbetala ytterligare skatt. Även enligt nu gällande regler lämnas å debetsedlarna å preliminär B-skatt uppgift om den taxerade och beskattningsbara inkomst, enligt vilken skatten beräknats, varför detta önskemål redan är tillgodosett. Förslaget om att olika procenttal för marginals katten skulle angivas å debetsedlarna synes ha nära samband med den nyss diskuterade frågan om utgivande av tabeller eller anvisningar till ledning för de skattskyldiga vid skatteberäkningen. Med det anförda synas motionerna i angiven del besvarade.

Vid ränteberäkningen skall enligt propositionen endast få beaktas skattebelopp, som inbetalts senast den 15 april året efter inkomståret. Samma

lidpunkt fanns angiven i propositionen nr 244/1950 och motiverades då med att beloppet av preliminär skatt skulle vara infört i debiteringslängderna före den 30 juni. Inom utskottet har framhållits, att åtskilliga större rörelseidkare pläga åtnjuta anstånd med avgivande av självdeklaration till sådan tid, att beräkning med ledning av självdeklarationen av den preliminära skatt, som ytterligare skulle behöva erläggas för att undvika kvarskatte-ränta, icke medhinnas till den 15 april. Yrkande har därför framställts om framflyttning av den tidpunkt, då ytterligare preliminär skatt senast skall ha inbetalts. Med hänsyn till den begränsning av antalet räntefall, som måste uppkomma genom det nu framlagda förslaget jämfört med föregående års proposition, synas ökade möjligheter ha öppnats för länsstyrelserna (i städer med egen uppbördsförvaltning kronokamreraren) att medhinna arbetet med att införa skattebeloppen i debiteringslängderna, även om inbetalningstiden utsträcker något. Utskottet får därför föreslå, att tiden för inbetalning av ytterligare preliminär skatt utsträcker till och med den 30 april året efter inkomståret. I författningstexten torde införas uttrycklig föreskrift angående den tid, inom vilken preliminär skatt sålunda skall vara inbetald för att vinna beaktande i räntehänseende.

Beträffande storleken av räntan å kvarstående skatt har utskottet funnit sig böra föreslå en sänkning av den i propositionen föreslagna räntesatsen om 6 procent till 5 procent. Utskottet utgår därvid ifrån att denna kvarskatteränta skall vara tillräcklig för att uppnå det därmed avsedda syftet. Skulle detta emellertid efter något eller några år visa sig icke vara fallet, förutsätter utskottet att frågan på nytt tages upp till prövning.

Emot den föreslagna procentsatsen om 3 procent å för mycket erlagd preliminär skatt har erinran icke framställts. Förslaget i denna del tillstyrkes.

Vad i övrigt i propositionen föreslagits om ränta å kvarstående skatt och å för mycket erlagd preliminär skatt samt angående de frågor, som därmed äga samband, föranleder icke erinran från utskottets sida. I likhet med departementschefen finner utskottet bestämmelserna böra tillämpas redan vid 1952 års taxering.

Det i propositionen framlagda förslaget om skattebefrielse vid existensminimum innebär ett fullföljande av den linje, som chefen för finansdepartementet angav i propositionen nr 241 till 1950 års riksdag angående ändringar i det kommunala ortsavdragssystemet. Förslaget innebär i korthet, att vid taxering extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga — som för närvarande endast kan komma i fråga vid långvarig sjukdom, olycks-händelse, ålderdom och andra liknande situationer — skall kunna medgivas även av den anledningen, att på grund av nedsatt arbetsförmåga, långvarig oförvårdad arbetslöshet, stor försörjningsbörda eller annan därmed jämför-lig omständighet inkomsten, minskad med därå belöpande skatt, under-

stiger existensminimum. Maximigränsen för extra avdraget föreslås höjd från 2 000 kronor till 3 000 kronor. För att icke olika regler skola tillämpas i skilda landsdelar, föreslås att normalbelopp för existensminimum jämte anvisningar för tillämpningen skola fastställas av centrala uppborrdnämnden centralt för hela riket. Med ledning av dessa normalbelopp ha sedan taxeringsnämnderna att i det enskilda fallet pröva storleken av existensminimum. Det är dock avsett, att normalbeloppen icke skola få överskridas annat än då särskilda omständigheter därtill föranleda. De regler, som sålunda skola gälla vid taxering, äro avsedda att också tillämpas av de lokala skattemyndigheterna, då dessa ha att pröva frågan om befrielse från eller nedsättning av källskatteavdrag. I samma utsträckning som taxeringsmyndigheterna böra de lokala skattemyndigheterna vara bundna av de av den centrala uppborrdnämnden fastställda existensminimibelopp.

I betänkande nr 57 till föregående års riksdag i anledning av ovannämnda proposition nr 241 underströk 1950 års bevillningsutskott starkt behovet av en översyn av gällande bestämmelser på förevarande område och uttalade tillika, att de nuvarande förhållandena enligt utskottets mening icke kunde tillåtas fortbestå. Utskottet hälsar med tillfredsställelse att förslag till frågans lösning nu framlagts. Utskottet delar den av departementschefen gentemot en del remissinstanser uttalade meningen, att ärendet icke bör uppskjutas ytterligare. Olägenheterna med det rådande systemet böra undanröjas så snart sig göra låter.

I likhet med departementschefen finner utskottet, att någon höjning av ortsavdragen icke kan ifrågakomma. Detta är icke heller påkallat, eftersom en acceptabel lösning av förevarande problem synes möjlig genom den utformning, som reglerna om extra avdrag vid taxering och om befrielse från eller nedsättning av löneavdrag för skatt erhållit i propositionen. Ett villkor för ett godtagande av förslaget är dock, att den individuella prövning av ärendena och den restriktiva tillämpning av bestämmelserna — såväl av de lokala skattemyndigheterna som av taxeringsnämnderna — som i propositionen förutsättes skola ske, också kommer till stånd. En schematisk tillämpning av bestämmelserna i en kommun skulle kunna medföra en nedgång av det kommunala skatteunderlaget av sådan storleksordning, att budgetläget bleve allvarligt försämrat.

Det ligger vikt uppå, att länsstyrelserna och taxeringsintendenterna ha sin uppmärksamhet riktad på hur bestämmelserna i praktiken bli tillämpade.

I motionerna I:496 och II:630 har framhållits angelägenheten av att de möjligheter till skattenedsättning, som öppnas genom de föreslagna bestämmelserna, erhålla en relativt restriktiv tillämpning. Detta överensstämmer helt med nyss anförda synpunkter i frågan. Syftet med motionerna torde fördenskill få anses tillgodosett.

Utskottet biträder förslaget om att extra avdrag för nedsatt skatteförmåga icke skall kunna medgivnas allenast av den anledningen, att den skattskyldiges inkomst under beskattningsåret understigit existensminimum, utan att därutöver skall kunna visas att den nedsatta skatteförmågan är förorsakad av nedsatt arbetsförmåga o. s. v. Därvid synes anledning finnas att understryka att nedsatt arbetsförmåga lika väl kan vara föranledd av psykiska defekter hos den skattskyldige som av fysiska.

Uppbördssakkunnigas förslag innebar att man genom att strikt tillämpa de skattemässiga avdragsreglerna även vid källskatten skulle kunna så mycket som möjligt undvika uppkomsten av kvarstående skatt. Propositionen innebär i detta avseende en viss uppmjukning, varigenom måhända icke fullt samma effekt uppnås i fråga om minskning av kvarskatterna som enligt de sakkunnigas förslag. Förslaget måste dock anses möjliggöra en smidigare tillämpning av bestämmelserna. Särskilt gäller detta förslaget om rätt för den lokala skattemyndigheten att låta en skattskyldig, som på grund av existensminimum åtnjuter befrielse från eller nedsättning av löneavdrag för skatt, vid höjd lön få behålla en del av löneökningen, så att icke denna i sin helhet tages i anspråk för skatt. Detta avsteg från de skattemässiga bedömningsgrunderna synes ofrånkomligt med hänsyn till förhållandena på arbetsmarknaden.

Gentemot de allmänna synpunkter, som i övrigt anförts av departementschefen rörande det framlagda förslaget, har utskottet intet att erinra.

Utskottet biträder förslaget om att normalbelopp för existensminimum skola fastställas centralt för hela riket. Enligt propositionen skall denna uppgift ankomma på centrala uppborrdsnämnden. I de likalydande motionerna I:495 och II:629 har på denna punkt ifrågasatts, huruvida Kungl. Maj:t och riksdagen borde avhända sig en befogenhet av denna art. Som skäl härför har åberopats, att normalbeloppen i realiteten komme att göra tjänst som ortsavdrag för stora kategorier av skattskyldiga, varför fastställandet av dessa materiellt sett skulle innebära en akt av skattelagstiftning. Alternativt har yrkats att uppgiften borde tilldelas den blivande riksskatte-nämnden.

Utskottet finner det av praktiska skäl mindre lämpligt att förbehålla Kungl. Maj:t och riksdagen att fastställa normalbelopp för existensminimum. Däremot anser utskottet att åtskilligt talar för det i motionerna framställda yrkandet, att fastställandet borde ankomma på riksskatte-nämnden. På av departementschefen anförda skäl finner utskottet likväl att detta tills vidare icke bör ifrågasättas. Utskottet vill dock understryka vad departementschefen anfört om att det framdeles bör upptagas till prövning att låta riksskattenämnden övertaga förevarande arbetsuppgift.

Utskottet biträder vad departementschefen anfört rörande det sätt, på vilket normalbeloppen böra fastställas och de grunder, efter vilka detta bör ske.

Uppenbart är att uppgiften att fastställa existensminimum i det enskilda fallet kan vara svår att rätt fullgöra och att densamma ställer stora krav på bedömningsförmågan hos de lokala skattemyndigheterna, eftersom ju frågan i regel först kommer upp hos dessa. Av vikt är därför att de vägledande anvisningar — utöver anvisningarna i skattelagarna och uppborðsförordningen — som centrala uppborðsnämnden avses skola utfärda, bli så utförliga som möjligt så att därigenom en enhetlig praxis kommer till stånd.

I propositionen har utförligt behandlats en del fall, där avvikelser från normalbeloppen kan finnas påkallad. Utskottet finner sig genomgående kunna biträda de uttalanden departementschefen här gjort. Utskottet tillstyrker jämväl de föreslagna anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen. I motionerna I:495 och II:629 har uttalats önskemål om en liberalare tillämpning av avdragsmöjligheterna i så måtto, att extra avdrag skulle kunna tillerkännas även skattskyldiga med inkomst under existensminimum men med förmögenhet av mindre storleksordning. Detta skulle enligt utskottets mening strida mot grundtanken i förslaget, att extra avdrag i de fall varom här är fråga bör medgivas allenast då gäldande av skatten skulle medföra, att den skattskyldige skulle sakna medel till sitt och sin familjs uppehälle. Motionerna avstyrkas i denna del. I samma motioner ha motionärerna vänt sig mot att enligt anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen i regel anledning över huvud icke skulle föreligga att bevilja extra avdrag åt s. k. hemmasöner och hemmadöttrar samt framhållit att hänsyn bör tagas även till föräldrarnas ekonomiska förhållanden. I anslutning härtill har inom utskottet uttalats den meningen, att förenämnda punkt i anvisningarna borde utgå. I likhet med departementschefen anser emellertid utskottet, att särskild anledning finnes att iakttaga försiktighet vid medgivande av extra avdrag åt s. k. hemmasöner och hemmadöttrar såväl på landet som i städerna. Detta innebär å andra sidan icke att ifrågavarande skattskyldiga skulle undantagslöst vara uteslutna från möjligheten att erhålla extra avdrag. Är t. ex. föräldrarnas ekonomiska ställning svag, synes anledning finnas att medgiva skäligt extra avdrag om i övrigt förutsättningar härför föreligga. Dyliga fall torde dock utgöra undantag. Det regelmässiga torde vara, att verkligt behov av extra avdrag icke föreligger i dessa fall. Anvisningspunkten bör lämnas oförändrad.

Såsom framgår av uppborðssakkunnigas promemoria torde för familjer med mycket betungande försörjningsbörda, bosatta i tätorter med höga levnadskostnader, existensminimum överstiga summan av det kommunala ortsavdraget enligt de nya bestämmelserna och det högsta extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, som för närvarande kan beviljas, eller 2 000 kronor. För sammanlevande äkta makar, bosatta i Stockholm, skulle sålunda ortsavdrag och extra avdrag maximalt — oberoende av huruvida endast den ena av makarna eller båda bliva taxerade — kunna uppgå till 4 000 kronor, vilket belopp sannolikt icke torde täcka levnadskostnaderna, om makarna

förntom sig själva ha att försörja flera barn. Med hänsyn härtill och på de övriga skäl, som anförts av uppördssakkunniga, får utskottet tillstyrka, att maximigränsen för det extra avdraget höjes från 2 000 till 3 000 kronor. I likhet med departementschefen förutsätter utskottet därvid, att försik- tighet iakttages vid medgivande av större avdrag än 2 000 kronor. Højningen av maximigränsen får icke tagas till intäkt för en allmän højning av de avdragsbelopp, som för närvarande tillämpas.

Vad i propositionen anføres angående taxeringsnämndernas handläggning av förevarande spörsmål har icke föränlett någon erinran från utskottets sida. Detsamma gäller i propositionen angivna grunder för de lokala skatte- myndigheternas prövning av uppkommande ärenden avseende såväl preli- minär skatt som kvarstående skatt. Vad departementschefen anført i fråga om utmätningsmännens handläggning av införselärenden torde icke på- kalla särskilt uttalande från utskottets sida.

Förslaget om att preliminär skatt skall äga prioritet framför kvarstående skatt, då genom löneavdrag innehålllet belopp icke täcker båda skatteslagen, finner utskottet väl motiverat. Förslaget tillstyrkes. Emot de olika detal- jerna i övrigt i föreliggande förslag rörande existensminimum har utskottet intet att erinra.

De under avd. III i propositionen föreslagna ändringarna i uppörds- förordningen med anledning av det nya kommunala ortsavdragssystemet m. m. tillstyrkas av utskottet.

I motionerna I:58 och II:79 har — utöver vad tidigare berörts — yrkats, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa, att Kungl. Maj:t ville låta företaga utredning om möjligheterna att på ett tidigare stadium tillhandahålla de skattskyldiga debetsedlarna å slutlig skatt ävensom för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde föränleda. Enligt vad utskottet inhämtat torde frågan om den tid, inom vilken debetsedlarna å slutlig skatt skola utfärdas, komma att beröras av 1949 års uppördssak- kunniga. De sakkunniga avse att slutföra sitt utredningsuppdrag under in- nevarande år. Ifrågavarande motioner synas därför i detta avseende icke böra föränleda någon riksdagens åtgärd.

I de likalydande motionerna I:83 och II:84 har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skulle anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta ut- arbeta och för riksdagen framlägga förslag om skärpning av ansvarsbestäm- melserna i uppördsförordningen. Då denna fråga överväges av 1949 års uppördssakkunniga, synas icke heller dessa motioner böra föränleda någon riksdagens åtgärd.

Slutligen har i de likalydande motionerna I:84 och II:78 föreslagits, att riksdagen måtte besluta, att kvars-katt skall fördelas på sex månader och inbetalas till statsverket under uppördsterminer i april och juni. En av

de frågor, som äro föremål för utredning av 1949 års uppbördssakkunniga, avser när uppbörd skall verkställas av olika slags skatter. Att under sådana förhållanden ifrågasätta ändring i gällande bestämmelser innan uppbördssakkunniga slutfört sin utredning torde icke kunna komma i fråga. Icke heller synes det påkallat med provisorisk lagstiftning på området för tiden dessförinnan. Utskottet avstyrker motionerna.

Utskottets hemställan.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 203, såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas,

1) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i uppbördsföroordningen den 31 december 1945 (nr 896) med de ändringar av 34 § 3 mom. och 90 § 1 mom., som framgå av följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag.

34 §.

3 m o m. Överstiger i 1 mom. omförmäld slutlig skatt den skattskyldige gottskriven preliminär skatt med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med *sex* procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Har skattskyldig påförts utskiftningsskatt, ersättningsskatt eller olycksfallsförsäkringsavgift, skall sådan skatt icke inräknas i den slutliga skatten vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå.

Utskottets förslag.

34 §.

3 m o m. Överstiger i 1 mom. omförmäld slutlig skatt den skattskyldige gottskriven preliminär skatt med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, skall den skattskyldige till statsverket erlægga ränta med *fem* procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor. Har skattskyldig påförts utskiftningsskatt, ersättningsskatt eller olycksfallsförsäkringsavgift, skall sådan skatt icke inräknas i den slutliga skatten vid bedömande av om och med vilket belopp ränta skall utgå.

Kungl. Maj:ts förslag.

Vad i denna förordning stadgas angående kvarstående skatt skall, där icke annat angives, äga motsvarande tillämpning beträffande i föregående stycke omförmäld ränta.

90 §.

1 m o m. Överstiger *erlagd preliminär skatt* motsvarande slutliga skatt, oberäknat fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och annuiteter, varom i 1 § sägs, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, äger den skattskyldige erhålla ränta med tre procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Utskottets förslag.

Vid tillämpning av bestämmelserna i föregående stycke skall hänsyn tagas allenast till sådan preliminär skatt, som erlagts senast den 30 april året näst efter inkomståret.

Vad i denna förordning stadgas angående kvarstående skatt skall, där icke annat angives, äga motsvarande tillämpning beträffande i första stycket detta mom. omförmäld ränta.

90 §.

1 m o m. Överstiger *den preliminära skatt, som erlagts senast den 30 april året näst efter inkomståret*, motsvarande slutliga skatt, oberäknat fastighetsskatt, skogsvårdsavgifter och annuiteter, varom i 1 § sägs, med minst en femtedel av den slutliga skatten eller med minst tiotusen kronor, äger den skattskyldige erhålla ränta med tre procent, för en beräknad tid av ett år, å den del av det överskjutande beloppet, som överstiger ettusen kronor; dock att det belopp, varå ränta sålunda skall beräknas, skall avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

2) för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 50 § samma lag; ävensom

3) antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning angående ändrad lydelse av 9 § 2 och 3 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt; samt

B) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I:58 av herr Wehtje m. fl. och II:79 av herr Edström,

2) de likalydande motionerna I:83 av herr Eskilsson och II:84 av herr Nilsson i Bästekille,

Bevillningsutskottets betänkande nr 47.

3) de likalydande motionerna I:84 av herr Axel Andersson m. fl. och II:78 av herr Sjölin m. fl.,

4) de likalydande motionerna I:495 av herrar Niklasson och Gustaf Elofsson samt II:629 av herrar Vigelsbo och Johnsson i Skoglösa,

5) de likalydande motionerna I:496 av herr Bergh samt II:630 av herrar Nilsson i Svalöv och Hansson i Önnarp, samt

6) motionen II:280 av herr Nihlfors, måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 8 maj 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Gustaf Elofsson, Velander, Ramberg, Niklasson, Einar Eriksson, Rune Johansson, Ebbe Ohlsson och Spetz samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Björklund, Jonsson i Skedsbygd, Orgård, Nilsson i Kristinehamn,* Persson i Svensköp, Sjölin, Gunnarsson, Edström och Kärrlander.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

I) av herrar *Gustaf Elofsson, Niklasson och Jonsson* i Skedsbygd, vilka i fråga om de föreslagna ändringarna i anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen anfört följande.

Utskottet har tillstyrkt ett i propositionen intaget förslag till anvisningar till 50 § kommunalskattelagen den 28 september 1928, vari intagits föreskrifter av den art att s. k. existensminimum ej skall få tillgodoräknas av s. k. hemmasöner och hemmadöttrar.

Även om skattskyldiga, som tillhöra dessa, för övrigt mycket svårdefinierbara grupper, icke i någon större utsträckning kunna ifrågakomma i berörda avseende, torde det vara principiellt felaktigt att utesluta vissa grupper från rättigheter, som tillkomma medborgare i allmänhet. Det måste också förefalla egendomligt om en person, som bor hemma hos sina föräldrar, skall i skattehänseende behandlas på ett annat sätt om han arbetar i sina föräldrars rörelse än om han är sysselsatt på ett annat verksamhetsfält.

Likaså äro företagare i rörelse eller jordbruk undantagna från här ifrågasvarande förmån. Begreppet arbetsredskap kan möjligen ges en så vid tolkning att en arrendator av en mindre jordbruksfastighet eller en hantverkare, som arbetar i förhyrd verkstad, kan tänkas få åberopa existensminimum för skattebefrielse. Men så snart någon äger en aldrig så liten eller hög-belånad fastighet är denne klart utesluten.

Men en sådan fastighet kan ej omsättas i pengar med mindre den försäljes och då är ju den skattskyldiges möjlighet att fortsätta sin yrkesutövning rubbad.

Vi kunna ej finna taxeringsföreskrifter av denna art rimliga och anse därför att utskottet i anledning av de likalydande motionerna I:495 av herrar Niklasson och Gustaf Elofsson samt II:629 av herrar Vigelsbo och Johnsson i Skoglösa under punkten A) 2) bort hemställa, att riksdagen måtte för sin del antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370) samt anvisningarna till 50 § samma lag med den ändring, att sjätte stycket i punkt 1 av anvisningarna till 50 § skall erhålla följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

Kungl. Maj:ts förslag.

Har den skattskyldige haft lägre levnadskostnader än normalt skall den skattskyldiges existensminimum anses hava i motsvarande mån understigit normalbeloppet, t. ex. om

Reservanternas förslag.

Har den skattskyldige haft lägre levnadskostnader än normalt skall den skattskyldiges existensminimum anses hava i motsvarande mån understigit normalbeloppet, t. ex. om

en ogift skattskyldig haft gemensamt hushåll med anhöriga eller andra eller om en skattskyldig åtnjutit särskild förmån i form av billig bostad eller billiga livsförnödenheter eller andra liknande förmåner. *I regel torde anledning över huvud icke föreligga att bevilja avdrag för nedsatt skatteförmåga vid existensminimum åt s. k. hemmasöner eller hemmadöttrar.* Icke heller må avdrag medgivas, om den skattskyldige ägt tillgångar; dock att härvid bortses från sedvanliga husgeråd, möbler och kläder, arbetsredskap, mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet osv. Å andra sidan må existensminimum beräknas hava överstigit normalbeloppet, om den skattskyldige haft utgifter för underhåll av make och barn, med vilka han icke levt tillsammans under beskattningsåret. Vidare kan anledning finnas att frångå normalbeloppet, om bostadskostnaden varit högre än normalt. Existensminimum för den skattskyldige må jämväl i annat fall bestämmas högre än normalbeloppet, om särskilda skäl därtill föranleda.

en ogift skattskyldig haft gemensamt hushåll med anhöriga eller andra eller om en skattskyldig åtnjutit särskild förmån i form av billig bostad eller billiga livsförnödenheter eller andra liknande förmåner. Icke heller må avdrag medgivas, om den skattskyldige ägt tillgångar; dock att härvid bortses från sedvanliga husgeråd, möbler och kläder, arbetsredskap, mindre bostadsfastighet av enklaste beskaffenhet, *sådan mindre fastighet som erfordras för den skattskyldiges yrkesutövning och är belånad till bankmässig kreditvärdesgräns*, osv. Å andra sidan må existensminimum beräknas hava överstigit normalbeloppet, om den skattskyldige haft utgifter för underhåll av make och barn, med vilka han icke levt tillsammans under beskattningsåret. Vidare kan anledning finnas att frångå normalbeloppet, om bostadskostnaden varit högre än normalt. Existensminimum för den skattskyldige må jämväl i annat fall bestämmas högre än normalbeloppet, om särskilda skäl därtill föranleda.

II) av herr *Sjölin*.
